

VOJENSKÁ TERMINOLOGIE

Osmou část článků „K otázkám vojenské terminologie“ zaměřujeme na upřesnění a objasnění některých obecných a základních pojmů ze socialistické vojenské vědy.

Touto částí doplňujeme na základě připomínek a námětů čtenářů již vyšlé články, především ty, které časopis zveřejnil v číslech 8 a 9/1974 a 8/1975.

24 Vojenská síla státu (koalice)

Je souhrnem sil a prostředků s určitou strukturou, která vyjadřuje maximální stupeň schopnosti státu (koalice) vést válku proti jiným státům při vynaložení všech materiálních a duchovních sil společnosti.

Vyjadřují ji materiální a duchovní možnosti, kterými disponuje daný stát (koalice), a bezprostředně nachází odraz v ozbrojených silách, v jejich schopnosti vést válečné akce. Tyto možnosti závisí na existujících sociálně ekonomických podmínkách a na politickém zřízení v zemi, na stupni rozvoje výrobních sil, zaměření politiky státu a dalších činitelů.

Vojenská síla každého státu není historicky stálou veličinou; podléhá změnám pod vlivem řady sociálně politických a vojenskotechnických činitelů války.

Vojenská síla zahrnuje tyto prvky:

- ekonomický potenciál,
- vědeckotechnický potenciál,
- morálně politický potenciál a
- vojenský potenciál.

Jednotlivé prvky zaujímají svá místa v celé struktuře vojenské síly, navzájem těsně souvisí a navzájem se podmiňují.

6 Ekonomický potenciál

Každého státu je prvkem vojenské síly, který vyjadřuje maximální možnost jeho národního hospodářství (za daného ekonomického a politického zřízení) zabezpečit materiální potřeby společnosti, ale také vyrobit vše pro uspokojování potřeb ozbrojených sil.

Je základem vojenské síly země a zahrnuje všechny materiální i lidské zdroje země, které je možné použít k zabezpečování potřeb ozbrojených sil v případě války. Závisí na ekonomické kapacitě státu (koalice), surovinových zdrojích, zvláště na stupni rozvoje průmyslu, dopravy, vědy a techniky, na počtu, složení a politicko-morálním stavu obyvatelstva, na schopnosti státu využít materiálních možností k vítězství ve válce.

23 Vědeckotechnický potenciál

Je relativně samostatným prvkem vojenské síly státu, který se realizuje prostřednictvím všech ostatních potenciálů a

je jedním z hybných motivů jejich vývoje a vzájemného spojení.

Pod pojmem vědecký potenciál státu (koalice) chápeme dosaženou úroveň a rychlost rozvoje vědeckého a technického myšlení, jeho způsobilost rychle a účinně řešit zásadní problémy vývoje společnosti i samotné vědy, způsobilosti k tvůrčí činnosti ve vývoji bojové techniky.

Morálně politický potenciál

je prvkem vojenské síly státu (koalice), který prostupuje všechny ostatní a má rozhodující vliv na jejich využití. Znamená stupeň duchovní připravenosti lidu a armády vydržet nejtěžší zkoušky soudobé války po celou dobu jejího průběhu a neztratit vůli k boji a vítězství nad nepřítelem.

Závisí na stupni politické uvědomlosti, vědomí internacionální povinnosti a jednoty obyvatelstva, na stupni jeho oddanosti svému zřízení a politice své vlády a jeho poměru k cílům války.

Vojenský potenciál

je nejdůležitějším, bezprostředním, vůdčím prvkem vojenské síly státu (koalice) se zvláštní úlohou. Je výsledkem hlubokých přeměn ve vývoji společnosti, ekonomických podmínek, vědeckého a morálně politického potenciálu a určuje vojenskou sílu státu (koalice).

Vyjadřuje maximální schopnost státu udržovat a zdokonalovat ozbrojené síly, zvyšovat jejich bojovou sílu, doplňovat je kvalifikovanými, politicky a odborně vyspělými kádry a vybavovat soudobou moderní technikou a vším potřebným jak v době míru, tak zvláště ve válce.

Vojenský potenciál zahrnuje nejen bojovou sílu ozbrojených sil, ale také vojenskomobilizační možnosti státu (koalice). Jeho úroveň do značné míry závisí na morálním stavu příslušníků kádrové armády a na vojensky vycvičených zálohách, ale i na reálných možnostech jeho zvyšování ze války.

Bojová síla

je celistvou, organickou jednotou řady faktorů nebo prvků života a činnosti ozbrojených sil. Jině řečeno v účinném vzájemném spojení plní svou úlohu a v konečné bilanci je výslednicí ekonomických, vědeckých, sociálně politických a ideologických podmínek. Prvky bojové síly ozbrojených sil jsou zároveň relativně samostatné.

Bojovou sílu ozbrojených sil tvoří tyto materiální a duchovní prvky:

- morální duch armády,
- technické vybavení (vojenská technika, zbraně),

- palebná síla a pohyblivost vojsk,
- početnost vojsk,
- organizace a vycvičenost,
- kvalita velitelských kádřů a struktura orgánů velení,
- vojenská věda.

Mimořádná opatření

jsou souhrnem opatření k zajištění jednak zvýšené pohotovosti a bojeschopnosti ozbrojených sil, jednak příprav k účinné obraně státního území před nenadálým nepřátelským napadením, v širším rozsahu, než je tomu za normálních mírových podmínek.

Pozemní vojsko

je jednou ze složek Československé lidové armády, která bojuje na pozemních válčících různými způsoby vedení operací; využívá výsledků jaderných úderů raketového vojska, letectva, vzdušných výsadků a vede rychlý útok do celé hloubky válčiště, ničí nepřátelská vojska, obsazuje území nepřítelů a zabezpečuje rychlé dcsažení cílů války.

Zahrnuje do něho tyto druhy vojsk:

- motostřelecké,
- tankové,
- výsadkové,
- raketové vojsko,
- dělostřelectvo,
- vojska PVO.

K zabezpečení bojové činnosti jsou jeho organickou součástí tato speciální vojska:

- ženijní,
- chemické,
- spojovací,
- radiotechnické,
- automobilní,
- silniční,
- železniční a jiná.

Motostřelecké vojsko

je jedním z hlavních druhů pozemního vojska. Má mohutné zbraně, různorodou bojovou techniku s vysokou průchodností a je značně odolné proti účinkům zbraní hromadného ničení.

Může se rychle přesunovat na velké vzdálenosti, vést vysoce manévrovou, rychlou a rozhodnou bojovou činnost na nesouvislých frontách, na směrech, současně v různé hloubce, v rychlém tempu, nocí i denní době, za každého počasí a v jakémkoli terénu na bojových vozídech a v případě nutnosti i pěšky.

Tankové vojsko

je hlavní údernou silou pozemního vojska, především na směrech hlavních úderů, k plnění nejdůležitějších úkolů při

zasazování mohutných úderů do velké hloubky, zejména na směrech použití jaderných zbraní.

Vyznačuje se velkou palebnou a údernou silou, vysokou pohyblivostí a manévrovací schopností, zejména v terénu, a velkou odolností proti účinkům zbraní. Tyto bojové vlastnosti umožňují tankovému vojsku účinně využívat výsledků úderů jaderných zbraní i jiných prostředků ničení, vést aktivní vysoce manévrovou bojovou činnost, rychle pronikat do velké hloubky a rozhodně ničit nepřítele v krátké době, jakož i rychle překonávat rozsáhlé zamoření a silně rozrušené prostory.

Vojskové letectvo

je druhem ozbrojených sil ČSLA. Plní úkoly překvapivých úderů jadernými i konvenčními zbraněmi do velké hloubky na objekty strategického a operačního významu na pozemních válčistiích k ničení pozemních, vzdušných i výsadkových uskupení nepřítele, k obraně vojsk a zápolí ve vzduchu, vedení vzdušného průzkumu a ničení nepřátelských raketových jaderných zbraní i ostatních prostředků ničení, k přepravě vojsk a materiálu vzduchem, k ničení nepřátelské ekonomiky a komunikační sítě a ke společné bojové činnosti s pozemním vojskem.

Vojské letectvo se může dělit na dálkové, frontové, dopravní a vojskové letectvo.

Dálkové letectvo

je součástí vojenského letectva a prostředkem strategického velení ozbrojených sil, určené k vedení vzdušných operací, k ničení důležitých objektů nepřítele v hlubokém týlu, jakož i k vedení vzdušného průzkumu.

Úkoly plní samostatně i v součinnosti s raketovým vojskem strategického určení a pozemním vojskem (k úderům na důležité objekty v operační hloubce nepřítele, které neníčí operačně taktické rakety a frontové letectvo).

Frontové letectvo

je součástí vojenského letectva a je určeno k podpoře a obraně bojové činnosti pozemního vojska frontu a k plnění úkolů vzdušného průzkumu, dopravně výsadkového a zásobovacího charakteru a jiných samostatných úkolů.

Ničí prostředky jaderného napadení, letectvo, raketové a ostatní palebné prostředky, uskupení nepřátelských vojsk, zvláště zálohy. Může vysazovat výsadky a podporovat jejich boj, bránit vojska

před úderem ze vzduchu a vést vzdušný průzkum.

Podle svého určení, letecko-taktických vlastností letadel a výzbroje, dělí se na stíhací bombardovací, stíhací, průzkumné a speciální letectvo.

Dopravní letectvo

je součástí vojenského letectva, určené k vysazování, shazování vzdušných výsadků do týlu nepřítele, k přepravě vojsk, jaderné munice, raket a materiálu.

Vojskové letectvo

je součástí vojenského letectva, určené k přímé podpoře boje pozemního vojska, vzdušného průzkumu, řízení dělostřelecké palby, vysazování malých výsadků a diverzních skupin, k zásobování jednotek, k zabezpečení bojové činnosti operačních svazů a svazků a k plnění dalších úkolů.

Front

je operačně strategický svaz nestálého složení, určený k ničení ozbrojených sil nepřítele na kontinentální části válčistiě. Tvorí jej zpravidla několik vševojskových a tankových armád, letecká armáda, záložní motostřelecké a tankové svazky, svazky a útvary druhů vojsk a speciální vojska a týlové svazky, útvary a zařízení.

Vševojsková armáda

je operační svaz nestálého složení (zejména z hlediska počtu vševojskových svazků), určený k vedení operací s cílem zničit protistojící nepřátelská uskupení, jeho zálohy a ovládnout důležitá ekonomická a politická střediska a prostory na území nepřítele.

Vševojsková armáda plní úkoly zpravidla v rámci frontu; výjimečně může však působit i mimo front.

Letecká armáda

je operační svaz letectva, který vede boj s prostředky jaderného napadení, ničí živou sílu i prostředky nepřítele, letectvo na letištiích a ve vzduchu, brání vojska a objekty týlu před úderem ze vzduchu, zabezpečuje vysazení a podporuje boj vzdušných výsadků a plní úkoly průzkumu v celé hloubce frontové operace.

Bojovou činnost vede v součinnosti s pozemním vojskem nebo samostatně.

Letecká armáda má zpravidla několik leteckých (různých druhů) a leteckých technických svazků, samostatných útvarů a jednotek.

